

Karlskrona kommun

Sammanfattning

Länsstyrelsen Blekinge ställer sig positiv till ett kulturhus på Stortorget i Karlskrona för att stärka staden som en attraktiv och levande plats. Men vi delar inte kommunens bedömning att den föreslagna byggnaden i sin helhet har liten eller måttlig negativ påverkan på världsarvets Outstanding Universal Values (OUV). Det går inte att utesluta att byggnadens gestaltning i volym, höjd, takform och fasadmaterial riskerar att dominera över världsarvets kärnvärden på ett negativt sätt.

Redogörelse för ärendet

Karlskrona kommun har inkommit med en begäran om yttrande över Heritage Impact Assessment (HIA) för omarbetat förslag till nytt kulturhus på Stortorget i Karlskrona, er beteckning KS 2021/623 1.6.2.1.

Länsstyrelsen ansvarar för det statliga natur- och kulturmiljöarbetet på regional nivå vilket omfattar världsarvsarbetet. I länsstyrelsens uppdrag ingår att ha uppsikt över världsarvet i enlighet med miljöbalken (1998:808) och hushållningsförordningen (1998:896) och vidta tillämpliga åtgärder om världsarvet riskerar att påverkas negativt. Länsstyrelsen Blekinge innehar också rollen som "site manager" vilket ger oss ett uppsikts- och rapporteringsansvar.

Synpunkter

Länsstyrelsen Blekinge är positiv till att Karlskrona kommun vill bygga ett kulturhus för att stärka kulturvärden, världsarv och staden som en attraktiv och levande plats. Länsstyrelsens vision innebär att länet ska utvecklas på ett hållbart sätt så att kommande generationer bland annat får tillgång till världsarvet och dess kulturhistoriska värden.

Örlogsstaden Karlskrona har mycket höga kulturhistoriska värden, vilket är anledningen till att Karlskrona skrevs in på världsarvslistan 1998. Värdena är världsunika och därför finns det ett högt allmänintresse i att Karlskronas OUV i största möjliga mån bevaras i den form som fanns vid utnämningen.

Länsstyrelsens bedömning är att det föreslagna kulturhusets gestaltning i volym, höjd, takform och fasadmaterial blir för dominant vid en placering på Stortorget. Byggnaden riskerar att konkurrera med världsarvets befintliga uppbyggnad så som siluett, struktur, bebyggelse, stadsplan, torgbildning och upplevelsen från gaturummets siktlinjer. Det skulle innebära en negativ påverkan på världsarvets autenticitet och integritet. Det omarbetade förslaget innebär ändringar så som sänkning av höjden mot torget, minskning av volymen mot söder, komplettering med listverk och förtydligande av fasadmaterial. Vi på länsstyrelsen bedömer att ändringarna inte är tillräckliga utan byggnaden påverkar fortfarande världsarvets OUV på ett negativt sätt.

Vi är positiv till kommunens avsikt att stärka torget som offentligt rum med liv och rörelse. Men vi anser att den rådande HIA:n visar att det föreslagna kulturhuset på den föreslagna platsen inte säkerställer att världsarvets OUV och Stortorget kulturhistoriska värde bevaras.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av aktiveringen av platsen och tillförandet av kulturhusets funktion inte uppväger de negativa effekterna på OUVs attribut. Kommunens utredning är inte tillräckligt tydlig i detta avseende och ger utrymme till en felaktig tolkning i hur ett världsarv kan ändras och hur en HIA ska tolkas.

Karlskrona Stortorg har så höga arkitektoniska kvalitéer och kulturhistoriska värdena att örlogsstaden har utsetts till världsarv. Ur världsarvsförvaltningssynpunkt finns det inget behov av att *höja eller stärka* de arkitektoniska kvalitéer och kulturhistoriska värdena. Förvaltare av världsarvet har i uppgift att bevara, lyfta fram och använda världsarvets redan befintliga arkitektoniska kvalitéer och kulturhistoriska värden. Vi anser därför inte att det föreslagna kulturhusets potential att bidra till stadsliv under fler timmar på dygnet stärker världsarvets OUV.

HIA:n beskriver hur stadens och Stortorget bebyggelse har ändrats över tid. Det är intressant att trots, och ibland tack vare, dessa ändringar har stadens OUV bevarats ända till Världsarvslistningen 1998. Kärnvärdena är välbevarade och lätt avläsbara för gemene man. Det är väsentligt att alla framtida enskilda ändringar anpassas till givna förutsättningar. Den kumulativa effekten av ovarsamma ändringar kan annars ge en samlad negativ effekt där världsarvets OUV påtagligt förvanskas.

Relaterade ärenden hos länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Blekinge har tidigare yttrat sig vid begäran kring planerna för ett nytt kulturhus på Stortorget i Karlskrona:

436-1503-2017 Begäran från Karlskrona kommun om yttrande över HIA för Posthuset och nytt kulturhus

Sammanfattningsvis ställer sig länsstyrelsen positiv till ett nytt kulturhus på Stortorget men kan inte uttala sig mer då inga planer på utformningen har presenterats.

436-2117-2019 Förfrågan från Riksantikvarieämbetet om ett nytt kulturhus, om hur planerna och dess eventuella påverkan på världsarvet och Örlogsstaden Karlskronas OUV och Riksintresse Karlskrona kommun
Sammanfattningsvis redogör länsstyrelsen för tillkomsten av förslaget på nytt kulturhus via en tävling samt den kontakt länsstyrelsen haft med kommunen ang världsarvets OUV.

436-143-2020 Begäran från Riksantikvarieämbetet om underlag ang byggandet av nytt kulturhus i Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona
Sammanfattningsvis önskar RaÄ det underlag som länsstyrelsen tagit del av samt vårt yttrande i frågan. Länsstyrelsen begär in den HIA som kommunen genomfört på förslaget om nytt kulturhus och redogör för den.

403-2453-2020 Överklagande av kommunens beslut om bygglov
Sammanfattningsvis upphäver länsstyrelsen kommunens beslut om bygglov samt återförvisar ärendet för ytterligare handläggning på grund av att UNESCO begärt att inga oåterkalleliga beslut bör tas innan de haft möjlighet att sätts sig in i fråga.

436-3078-2020 Information om svar från UNESCO angående HIA Kulturhus 2019
Sammanfattningsvis ger UNESCO sitt svar ang HIA för nytt kulturhus på Stortorget i Karlskrona.

403-5439-2020 Överklagande av länsstyrelsens beslut ang 2453-2020.
Sammanfattningsvis överklagar kommunen länsstyrelsens beslut som upphäver bygglovet.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 00 00 eller via e-post blekinge@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 2976-2022 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i yttrandet

Beslutet har fattats av landshövding Ulrika Messing med funktionschef plan och kulturmiljö Lena Ekroth som föredragande. I den slutliga handläggningen har också byggnadsantikvarie Ulrika Haraldsson och planarkitekt Annica Karlsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.